

Xabier Coluig
escriptor

Cristòfor Despuig, el “cavaller humanista” (I/21)

El cavaller i dramaturg Cristòfor Despuig va naixen a Tortosa el 1510 en el si d'una família pertanyent a l'oligarquia local formada per Pere Joan Despuig, procurador en cap de la ciutat, i Francesca Pinyol. Com era costum entre la noblesa de l'època, el donzell Cristòfor va ser educat en un ambient cortesà, possiblement a València.

Va fer gala durant tota la seva vida d'aquesta educació cortesana, que el va portar a convertir-se plenament en un home del Renaixement, amb una marcada vocació humanista, i que sabria traure partit de tots els coneixements adquirits.

De la mateixa manera que va fer el seu pare, va exercir el càrrec de

procurador en la governació de la Tortosa del segle XVI. El 1530 va casar-se amb Marianna Curtó, amb qui tingué un nombre indeterminat de fills -segons qui n'escriu la biografia- que van des de tres fins a vuit. Sembla que el 1549 va exercir com a procurador general de la baronia d'Alfara de Carles per la ciutat de Tortosa.

Poc temps després de ser nomenat cavaller, va bolcar-se en la seva producció literària i el 1557 ja havia acabat d'escriure els *Col·loquis de la insigne ciutat de Tortosa*, que va dedicar al fill de Joan de Montcada, el seu protector i comte d'Aitona.

Els Col·loquis de la insigne ciutat de Tortosa, tot i ser una obra que va romandre inèdita fins al 1877, a

causa dels problemes que la Inquisició va posar a la seva publicació, probablement pel contingut polèmic i crític de les seves pàgines i la ploma afilada del seu autor, encara avui dia és considerada com l'obra catalana en prosa més important del segle XVI.

Formen l'obra sis col·loquis, que transcorren durant dos dies, evidentment a la ciutat de Tortosa, i que són protagonitzats per tres personatges anomenats Llibio -un cavaller tortosí culte, de formació cortesana, molt crític, amb una personalitat que s'intueix molt pareguda a la de Despuig-, Fàbio -un ciutadà i mercader, també tortosí, no tan vehement amb els seus punts de vista- i Don Pedro -un cavaller valencià de caràcter més

aviat conciliador que es dirigeix a Barcelona a fer negocis i només es troba a Tortosa de passada.

A través d'aquesta obra podem conèixer de prop la Tortosa del segle XVI. Des del palau Despuig -on té el seu habitatge el cavaller Llibio al palau Oliver de Boteller- al davant del qual es produeix la trobada entre Llibio i Fàbio i Don Pedro-, tots dos al carrer de la Rosa; els hostals de la banda dreta del riu (l'actual Ferreries) on passa la nit el cavaller valencià abans de trobar-se amb els tortosins; el pont de barques que comunica les dues ribes del riu; els Reials Col·legis; el Palau Episcopal; la Catedral -en ple procés de reconstrucció a partir de les velles capelles d'origen medieval- i el castell

de la Suda, des d'on es poden contemplar les muralles de la ciutat, entre altres. És a mésura que Llibio i Fàbio van explicant la història i mostrant les bel·leses de la ciutat de Tortosa a Don Pedro que Despuig va entreteixint el diàleg entre tots tres.

Despuig és un personatge força conegut a la ciutat durant aquesta època, no només pel seu càrrec polític, sinó també pel seu tarannà irreverent i fortament *opinionat*. Així, utilitzant la ciutat de Tortosa com a punt de referència, o com a excusa fins i tot podríem dir, Despuig opina sobre la realitat social, política, religiosa i fins i tot lingüística del moment, no només de la seva ciutat natal sinó també de tot Catalunya.